

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2010

Správa

**o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky**

z francúzskeho jazyka úroveň B2

PhDr. Agnesa Fanová
Mgr. Zuzana Juščáková, PhD.

Bratislava 2010

Obsah

Úvod.....	3
1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2.....	4
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka, úroveň B2	6
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2	13
3.1 Počúvanie s porozumením	13
3.2 Jazyk a jeho používanie	16
3.3 Čítanie s porozumením	20
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2	23
Záver.....	24
Použitá literatúra	26

Úvod

Predkladaná správa si kladie za cieľ prezentovať z viacerých hľadísk externú časť maturitnej skúšky (EČ MS) 2010 z francúzskeho jazyka na úrovni B2, ktorej obsahom je test realizovaný v celonárodnom meradle.

Je spätným pohľadom na výsledky práce súboru maturantov v danom predmete a na danej úrovni. Dovoľujeme si odporučiť ju do pozornosti pedagógov, ktorí budú pripravovať žiakov na príslušné testovanie v rámci EČ MS 2011.

Správa pozostáva zo štyroch kapitol. Prvá sa zaoberá všeobecnou charakteristikou a štruktúrou testu B2. V druhej kapitole sú sústredené najdôležitejšie štatistické údaje o žiakoch, ako aj o ich globálnych, prípadne čiastkových výsledkoch. Tretia kapitola je zameraná na jednotlivé časti testu a na položky, ktoré sme pokladali za zaujímavé alebo za potrebné rozobrať detailnejšie. Predmetom štvrtej kapitoly je písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS). Obsahuje poznámky o všeobecnej písomnej interakcii žiakov na úrovni B2.

1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

Úlohou EČ MS z daného predmetu a úrovne je overiť komunikačné a gramatické kompetencie žiakov v závere stredoškolských štúdií na celonárodnej úrovni. Jednotné kritériá testu umožnia spoľahlivo porovnať výsledky celého súboru maturantov, čo má minimálne dvojaký význam:

- dosiahnuté výsledky žiakov poskytujú vyučujúcim na stredných školách užitočný obraz o stave ich predmetu;
- tieto môžu byť následne využité pri prijímacích skúškach na VŠ na Slovensku i v zahraničí, ak sa žiak rozhodne študovať v príslušnom cudzom jazyku.

Test B2 z francúzskeho jazyka bol administrovaný 17. marca 2010 podľa Vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318 z roku 2008 spôsobom uvedeným v II. časti pod názvom Podrobnosti o spôsobe konania EČ a PFIČ MS pre cudzie jazyky, str. 20 – 22.

Test pozostáva z **80 položiek** rôznej obťažnosti. **Extrémne ľahké položky** sú do 10 % obťažnosti, **veľmi ľahké** do 20 %, **stredne obťažné** sú v rozmedzí 20,1 % – 80 % obťažnosti, **veľmi obťažné** sú od 80,1 % – 90 % a **extrémne obťažné** od 90,1 % – 100 %. Podľa objednávky v teste B2 prevažujú stredne obťažné úlohy.

Extrémne ľahké a veľmi ľahké úlohy sú zamerané na jednoduché myšlienkové operácie, napríklad triedenie a priradovanie informácií, ale aj jednoduchá aplikácia. Stredne obťažné úlohy využívajú zložitejšie myšlienkové postupy, ako sú indukcia, dedukcia, analýza, syntéza, hodnotenie a overovanie. Veľmi obťažné úlohy si vyžadujú tvorivý prístup, zložitejšiu aplikáciu a riešenie problémových situácií. Všetkými spomínanými úlohami sa testujú zručnosti, ako sú počúvanie a čítanie s porozumením i lingvistická kompetencia. Niekedy sa veľmi obťažné úlohy žiakom javia ako extrémne obťažné, ale tieto sa vôbec neobjednávajú.

Jednoduchšie myšlienkové operácie sa uplatňujú najmä v **úlohách s výberom odpovede** (ÚVO), zložitejšie predovšetkým v **úlohách s krátkou odpoveďou** (ÚKO). Prvé sú neproduktívne, druhé sú produktívne. Ich zastúpenie v troch častiach testu B2 je nasledovné:

v prvej časti, ktorou je Počúvanie s porozumením a ktorá obsahuje 20 položiek, je 13 úloh neproduktívnych a 7 produktívnych. Druhou časťou je Jazyk a jeho používanie, kde zo 40 položiek je pomer neproduktívnych a produktívnych úloh 20 : 20. Tretia časť Čítanie pozostáva z 20 položiek, z ktorých 13 je neproduktívnych a 7 produktívnych.

Každá časť testu pre úroveň B2 sa skladá z troch podčastí. Na vypracovanie úloh z časti **Počúvanie s porozumením** majú žiaci 30 minút, na **Jazyk a jeho používanie** (inými

slovami na gramatiku a lexiku) majú 45 minút a na **Čítanie s porozumením** tiež 45 minút. Ciele testovania vedomostí a zručností žiakov, ako aj zodpovedajúce prostriedky sú obsiahnuté v dokumente NÚCEM **Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre Maturitu 2010**, ktorý je spoločný pre všetky cudzie jazyky danej úrovne. Z neho vychádzajú tvorcovia testov pri stanovovaní rozsahu jednotlivých textov, ich zdrojov a tematických okruhov, ale aj pri zameraní a typoch úloh.

Ďalšími dokumentmi, ktorými sa riadia tvorcovia testov pri zostavovaní testu B2 z francúzskeho jazyka, sú: **Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky** (v preklade Š. Franeka), ďalej dokument ŠPÚ **Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B2**, ako aj Objednávka na tvorbu testu z predmetu francúzsky jazyk, Spoločný dizajn testov pre úroveň B2, **Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z francúzskeho jazyka**, čo sú interné dokumenty NÚCEM.

Spolu s testom a kľúčom správnych odpovedí tvorcovia vypracúvajú príslušnú špecifikačnú tabuľku, do ktorej zaznamenávajú povahu jednotlivých položiek. Pri hodnotení výsledkov testu porovnávajú údaje z nej s výstupmi zo štatistického spracovania testu a zisťujú, nakoľko boli ich hodnotenia položiek i samotné meranie správne a čo spôsobilo prípadné odchýlky od očakávaných výsledkov.

Štruktúra testu externej časti maturitnej skúšky i písomná forma internej časti maturitnej skúšky prispievajú ku komplexnému posúdeniu jazykových kompetencií maturantov z francúzskeho jazyka na danej úrovni. Ústna forma internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS) je totiž zameraná výlučne na rôzne aktivity ústnej interakcie.

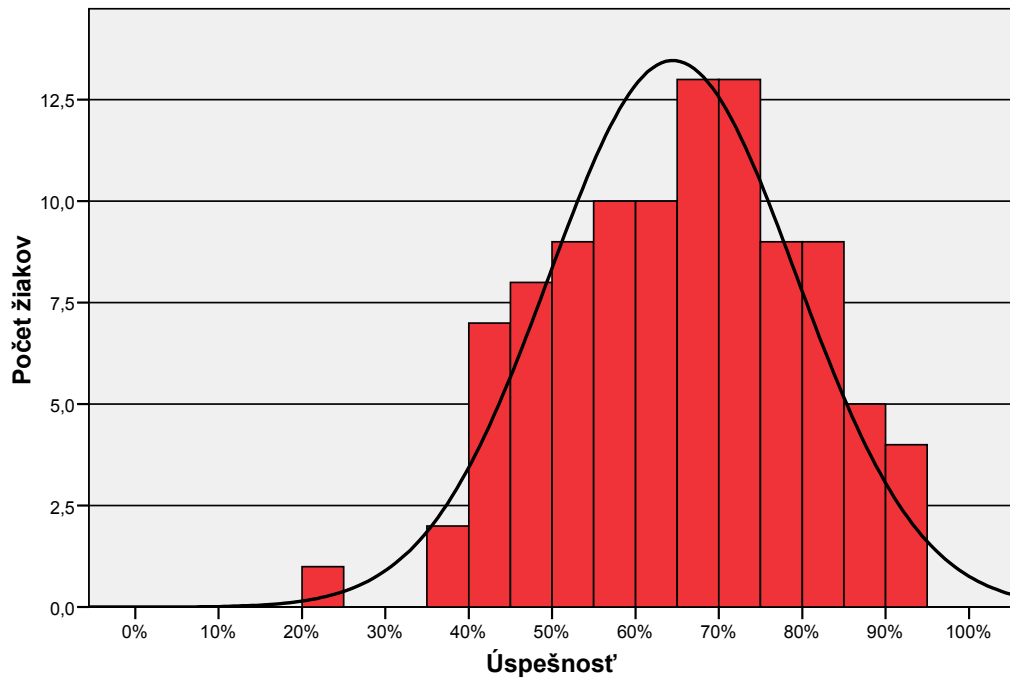
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka, úroveň B2

V školskom roku 2009/2010 bolo na úrovni B2 testovaných 100 žiakov, čo predstavuje nepatrný nárast oproti 95 žiakom z predchádzajúceho roku. V teste dosiahli úspešnosť 64,5 %. Prvýkrát od zavedenia celonárodného testovania francúzskeho jazyka bola celkovo najúspešnejšou časťou testu gramatika, v ktorej maturanti získali 71 %. Je to výrazný rozdiel v porovnaní s počúvaním, v ktorom dosiahli 58,0 %. Vzhľadom na gramatiku menší rozdiel zaznamenali v čítaní s úspešnosťou 63,7 %. Najúspešnejší žiak dosiahol výborný výsledok 95,0 % výkonnosti a jeden žiak nedosiahol prah úspešnosti 33,3 %.

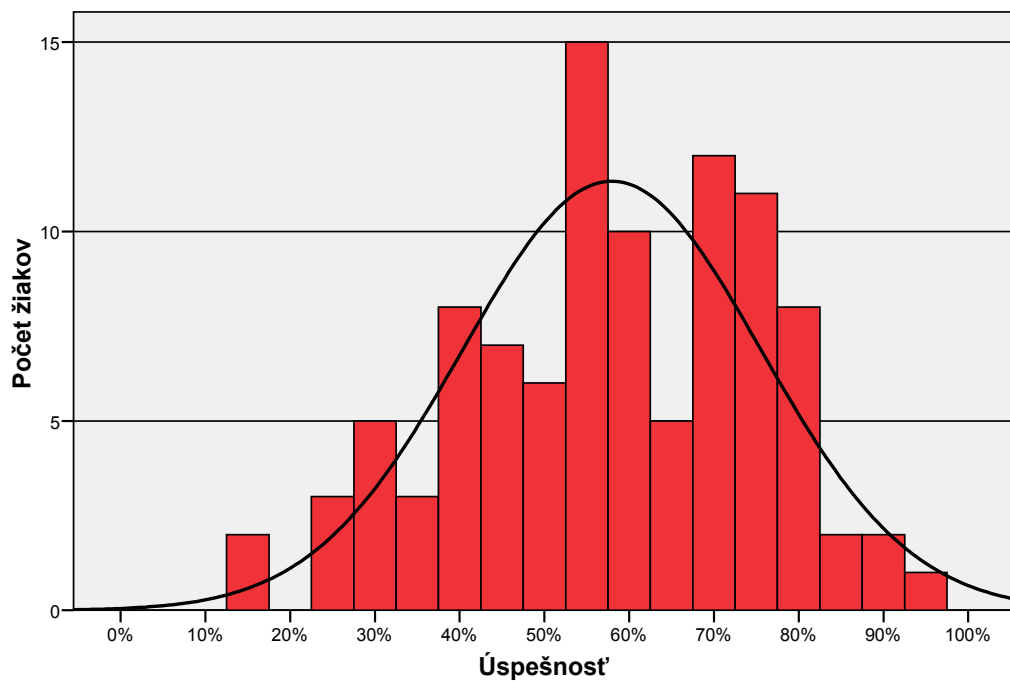
Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	100	100	100	100
Maximum	95,0	100,0	100,0	95,0
Minimum	15,0	20,0	25,0	20,0
Priemer	58,0	71,8	63,7	64,5
Štandardná odchýlka	17,6	15,6	15,5	14,8
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	23,4	41,3	33,4	35,4
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	92,5	100,0	94,0	93,5
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	1,8	1,6	1,5	1,5
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	54,5	68,7	60,7	61,6
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	61,4	74,9	66,7	67,4
Cronbachovo alfa	,768	,858	,750	,914
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,5	5,9	7,7	4,3
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	16,6	11,5	15,2	8,5

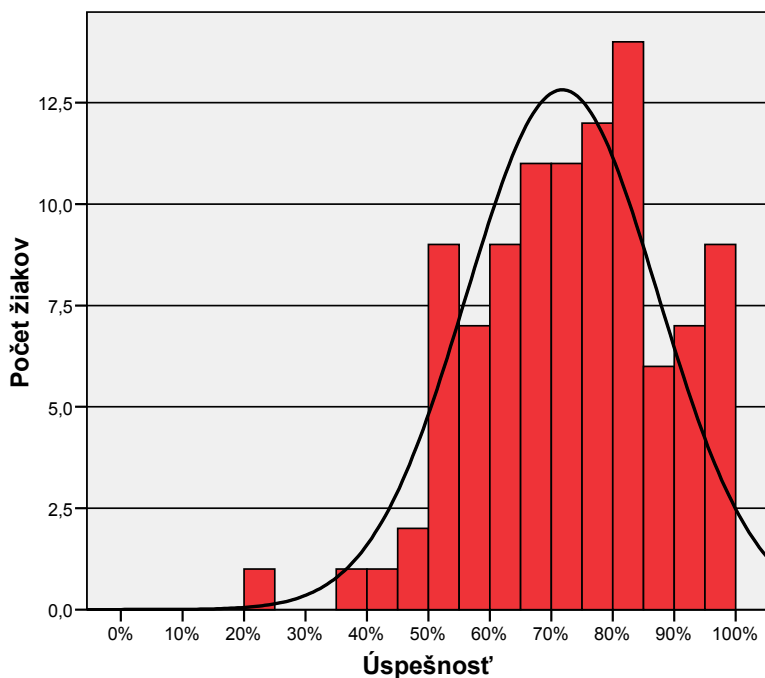
Na nasledujúcom grafe je histogram úspešnosti výrazne posunutý doprava, čo je dôkazom toho, že test z francúzskeho jazyka na úrovni B2 riešil veľmi kvalitný súbor žiakov. Kým v častiach počúvanie (Obr. 2) a čítanie (Obr. 3) sú výkony žiakov rozptýlené, graf gramatiky (Obr. 4) vytvára kompaktný celok s výraznou prevahou úspešností v riešení úloh.

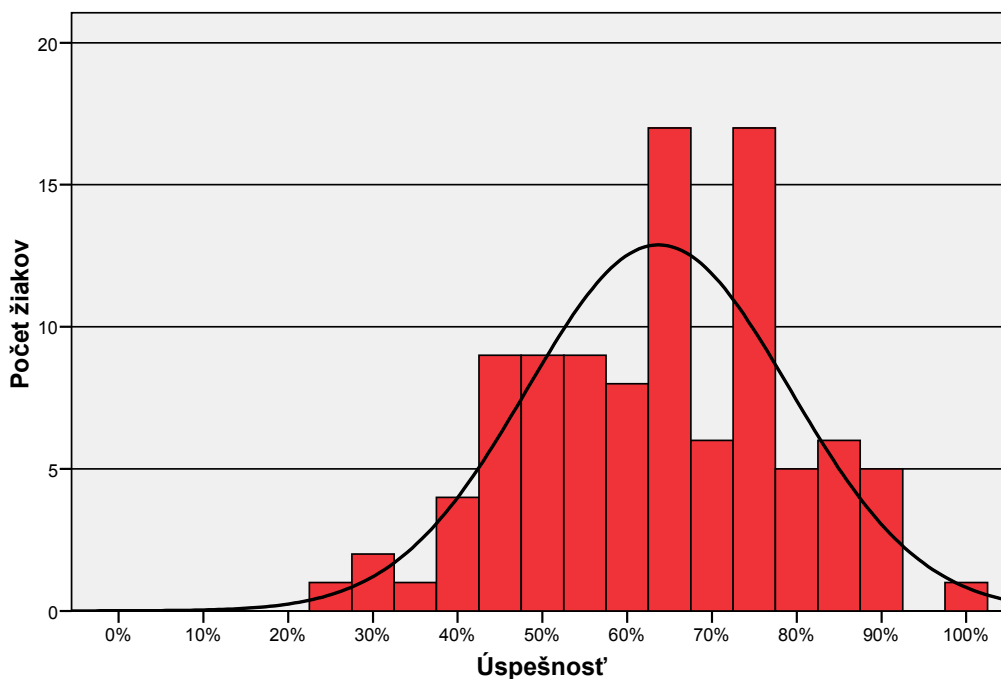
Obr. 1 Výsledný histogram úspešností

Obr. 2 Histogram úspešnosti časti Počúvanie s porozumením

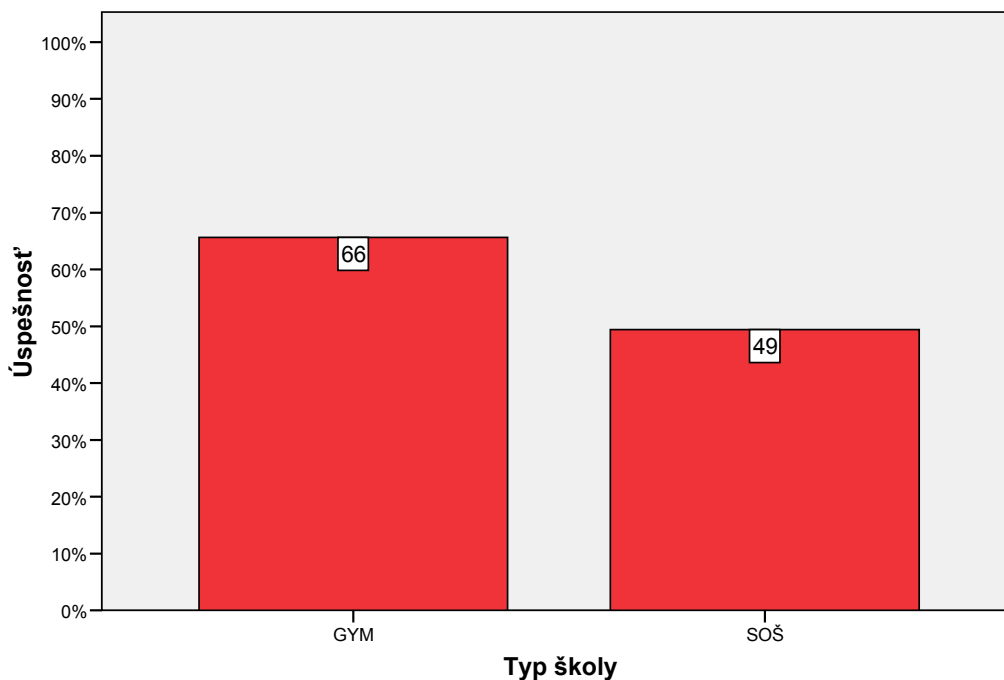
Obr. 3 Histogram úspešnosti časti Gramatika

Obr. 4 Histogram úspešnosti časti Čítanie s porozumením

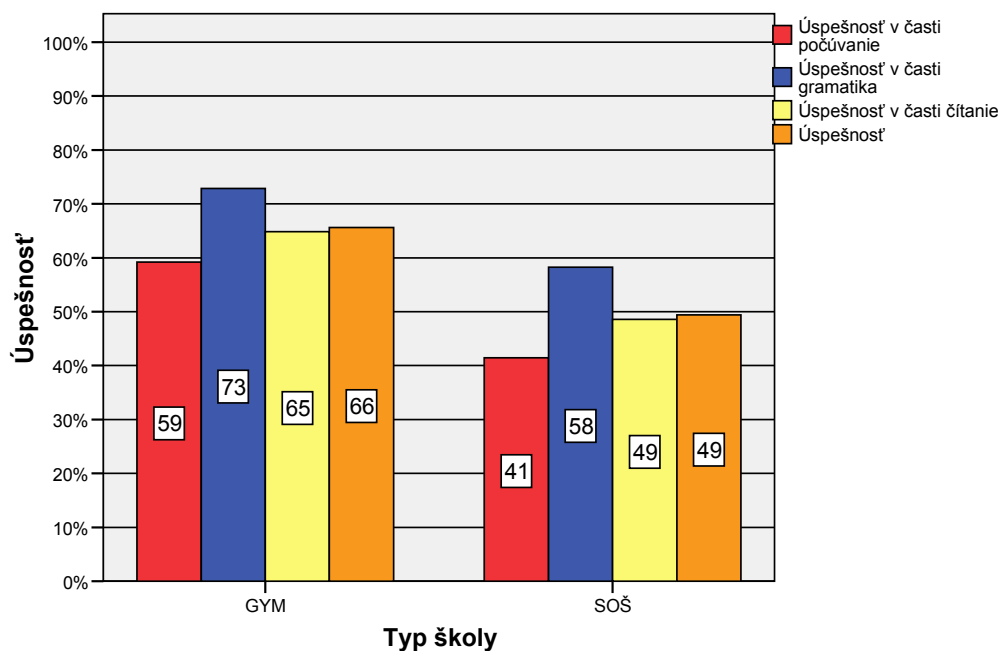
Testovaný súbor pozostával zo žiakov gymnázií a stredných odborných škôl (SOŠ). Ich početné zastúpenie bolo v pomere 93 : 7 v prospech gymnazistov. Títo mali výraznú prevahu rovnako v úspešnosti testu v porovnaní so žiakmi SOŠ. Svedčí o tom aj nasledujúci obrázok.

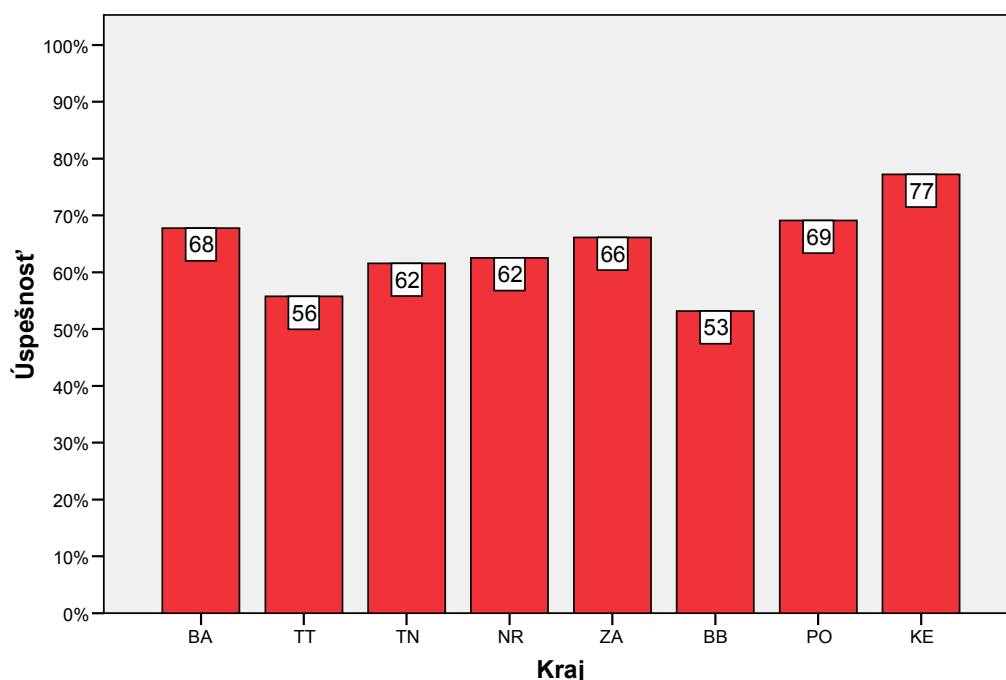
Obr. 5 Úspešnosť podľa typu školy

Na obrázku 6 je podrobný graf úspešností jednotlivých častí testu B2 u gymnazistov a žiakov stredných odborných škôl. Z neho je evidentné, že žiaci gymnázií i SOŠ boli s veľkou prevahou najúspešnejší v gramatike. U žiakov oboch typov škôl bolo poradie ďalších častí rovnaké: druhé v poradí úspešnosti bolo čítanie a tretie počúvanie.

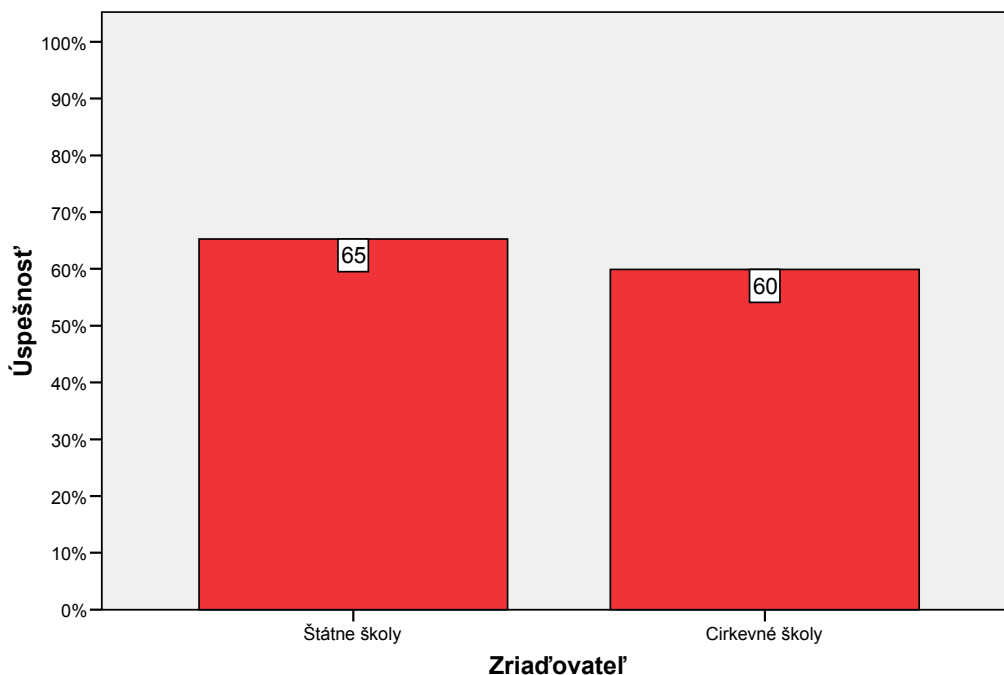
Obr. 6 Úspešnosť jednotlivých častí testu podľa typu školy

Zastúpenie žiakov podľa kraja bolo nasledovné: 22 maturantov z Bratislavského kraja, 7 z Trnavského, 6 z Trenčianskeho, 1 z Nitrianskeho, 24 zo Žilinského, 18 z Banskobystrického, 13 z Prešovského a 9 z Košického kraja. Vzhľadom na počty sú porovnateľné priemery úspešností žiakov Bratislavského a Žilinského kraja, pričom percentuálny rozdiel v ich výkonnosti je nepatrný. Ďalšie porovnateľne veľké skupiny žiakov sú z Trnavského, Trenčianskeho a Košického kraja. S rozdielom 21 % vzhľadom na Trnavský kraj a s rozdielom 15 % vzhľadom na Trenčiansky kraj je najúspešnejší Košický kraj.

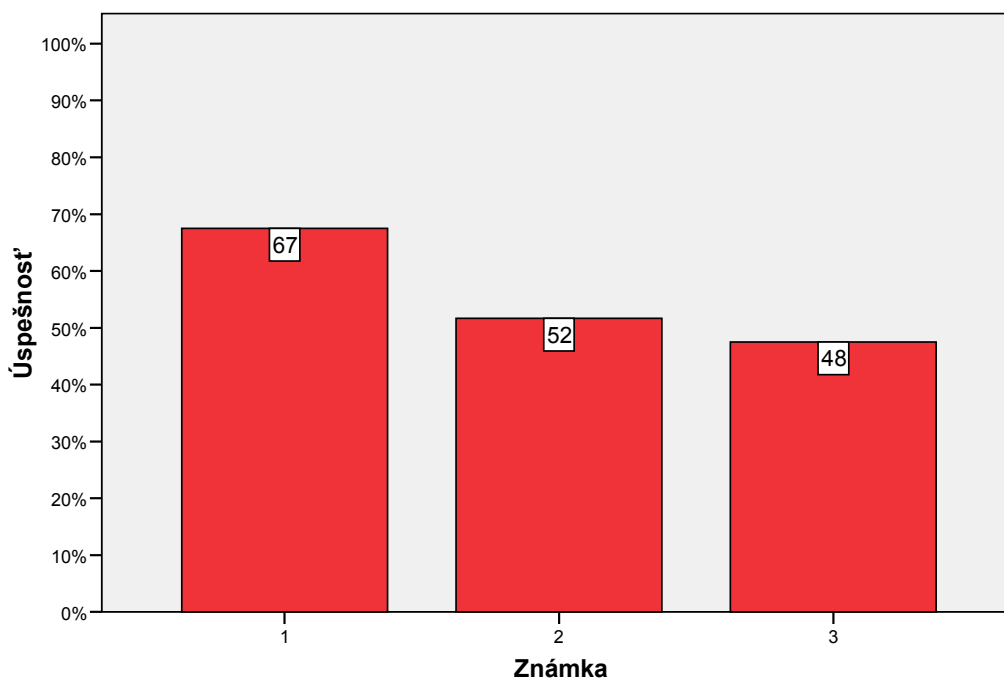
Obr. 7 Úspešnosť podľa kraja

Testovaní žiaci jazykovej úrovne B2 pochádzajú zo štátnych a cirkevných škôl, pričom percentuálny pomer medzi nimi je 85 : 15. Štátne školy v porovnaní s cirkevnými boli tento rok úspešnejšie.

Obr. 8 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Na polroku školského roku 2009/2010 dosiahli testovaní žiaci nasledovné výsledky: 82 jednotiek, 14 dvojok a 4 trojky. Ich priemerná známka bola 1,22. Pri porovnávaní polročných známok s výsledkami testu vidieť, že časť jednotkárov sa preskupila do kategórie dvojkárov. Podobný presun zaznamenali aj dvojkári, ktorí posilnili skupinu trojkárov. Ako to v závere kapitoly naznačujú tabuľky prepojenia úspešnosti a percentilu, tento trend ďalej pokračoval.

Obr. 9 Úspešnosť podľa polročnej známky

Nasledovné tabuľky približujú úspešnosť žiakov vo vzostupnom poradí. Jeden žiak dosiahol úspešnosť 95 % a jeden s úspešnosťou 20 % neprekročil hranicu minimálnej úspešnosti 33,3 %.

Tab. 2, 2a Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť %	Percentil	Počet žiakov
1	20,0	,0	1
2	35,0	1,0	1
3	38,3	2,0	1
4	40,0	3,0	1
5	41,7	4,0	1
6	42,5	5,0	2
7	43,3	7,0	1
8	44,2	8,0	2
9	45,0	10,0	1
10	45,8	11,0	2
11	46,7	13,0	1
12	47,5	14,0	1
13	48,3	15,0	2
14	49,2	17,0	1
15	50,0	18,0	2
16	50,8	20,0	1
17	51,7	21,0	1
18	52,5	22,0	1
19	53,3	23,0	3
20	54,2	26,0	1
21	55,0	27,0	2
22	55,8	29,0	1
23	56,7	30,0	1
24	57,5	31,0	3
25	58,3	34,0	1
26	59,2	35,0	2

	Úspešnosť %	Percentil	Počet žiakov
27	60,0	37,0	2
28	60,8	39,0	2
29	62,5	41,0	3
30	63,3	44,0	2
31	64,2	46,0	1
32	65,0	47,0	4
33	65,8	51,0	4
34	66,7	55,0	2
35	67,5	57,0	2
36	68,3	59,0	1
37	70,0	60,0	4
38	70,8	64,0	2
39	71,7	66,0	1
40	72,5	67,0	3
41	73,3	70,0	2
42	74,2	72,0	1
43	75,0	73,0	4
44	75,8	77,0	1
45	76,7	78,0	2
46	78,3	80,0	2
47	80,0	82,0	1
48	80,8	83,0	1
49	82,5	84,0	2
50	83,3	86,0	4
51	84,2	90,0	1
52	85,0	91,0	2
53	85,8	93,0	3
54	90,0	96,0	1
55	92,5	97,0	1
56	93,3	98,0	1
57	95,0	99,0	1

Tab. 3 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie	Spolu
		dievčatá	
Typ školy	GYM	1	1
Spolu		1	1

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

Kritériá náročnosti pre test z FJ úroveň B2 sú obsiahnuté v dokumentoch citovaných v 1. kapitole predloženej správy. Na ich základe vypracovaná objednávka určuje, že v školskom roku 2009/2010 bude v predmetnom teste nasledovná kvantifikácia položiek: **3 extrémne ľahké, 15 veľmi ľahkých, 55 stredne obtiažných a 7 veľmi obtiažných**. Špecifikačná tabuľka, ktorú zároveň s koncipovaním testu tvorcovia vypracúvajú, zodpovedá objednávke s minimálnymi odchýlkami.

Konkrétne výsledky testu z FJ na úrovni B2 napovedajú, že až **15 položiek bolo extrémne ľahkých, 11 veľmi ľahkých, 46 položiek bolo stredne obtiažných, 5 veľmi obtiažných a 3 položky zaznamenali extrémnu obtiažnosť** v rozmedzí 91,7 % – 93,8 %. Prítom s položkami extrémnej obtiažnosti sa vôbec nepočítalo ani v teste B1 ani v teste B2.

Pri hodnotení položiek jednotlivých častí testu používame základné parametre, ktorými sú obtiažnosť a citlivosť. Štatistickí definujú **obtiažnosť** ako opak úspešnosti a **citlivosť** ako schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Rovnako ako obtiažnosť aj citlivosť sa vyjadruje v percentách. Vyhovujúca citlivosť je nad 20 % a čím je vyššia, tým je diskriminačná sila príslušnej položky významnejšia. Ďalším pojmom, ktorý pri hodnotení budeme používať, je **vynechanosť**. Podľa štatistikov vynechanosť položky nastáva vtedy, keď žiak niektorú položku neriešil, ale v riešení nasledujúcich pokračoval. Veľmi podobným termínom je **nedosiahnutosť**, ktorá znamená, že žiak úlohu neriešil napríklad pre nedostatok času.

3.1 Počúvanie s porozumením

býva spravidla najnáročnejšou súčasťou testu a takto sa javila v školskom roku 2009/2010 rovnako žiakom gymnázií, ako aj stredných odborných škôl.

1. podčasť bola zameraná na detailné porozumenie myšlienok nahrávky, ku ktorému sa viaže sedem úloh s výberom odpovede zo štyroch možností. Zo sociolingvistického hľadiska išlo o interview so známou súčasťou francúzskou prozaičkou pod názvom **Anna Gavalda, une fille bien = A.G., sympatické dievča**. Text nahrávky zodpovedá tematickému okruhu ÚFIČ č. 9 *Zamestnanie*.

Podľa štatistických výstupov zo siedmich položiek 1. podčasti päť bolo stredne obtiažných s obtiažnosťou v rozmedzí 20,8 % – 35,4 % (č. 1, 2, 4, 5, 6), jedna veľmi ľahká (č. 3) a jedna extrémne ľahká (č. 7). S týmto výsledkom sa v hlavných rysoch zhoduje i špecifikačná

tabuľka, ktorá na základe použitých jazykových prostriedkov a zohľadňujúc vyžadované myšlienkové operácie, hodnotí jednotlivé úlohy a odhaduje ich úspešnosť.

Zo stredne obťažných položiek dve dosiahli rovnakých 35,4% obťažnosti, preto je zaujímavé porovnať ich.

Položka č. 1: Informácii v nahrávke «*Elle n'est pas la première à dire qu'elle se moque de la gloire et de l'argent mais elle est la première que l'on croit vraiment*» = Nie je prvá, ktorá hovorí, že sa vysmieva zo slávy a z peňazí, ale je prvá, ktorej to naozaj veria zodpovedala v úlohách otázka s týmto riešením: «*A.G., qu'est-ce qu'elle pense de la gloire et de l'argent?*» = Čo si myslí A.G. o sláve a o peniazoch? «*Elle s'en désintéresse complètement.*» = Absolútne ju to nezaujíma.

Položka č. 5: V nahrávke otázke z interview: «*Écrire, est-ce une thérapie?*» = Písanie je podľa vás terapiou? a odpovedi spisovateľky «*Je trouve que dire ça serait déplacé et peu respectueux envers mes lecteurs. Non, j'écris parce que je suis faite pour ça.*» = Myslím, že povedať toto by bolo nemiestne a neúctivé k mojim čitateľom. Nie, píšem, pretože som stvorená na to. – zodpovedá v úlohách táto otázka s odpoveďou: «*Quelle idée se fait-elle de son travail d'écrivain?* = Akú predstavu má o svojej spisovateľskej práci? *Elle pense être faite pour écrire des histoires.*» = Myslí si, že je stvorená na písanie príbehov.

V oboch prípadoch vidieť, že ide o primeraný text na počúvanie s porozumením pre úroveň B2, ktorý žiaci adekvátne pochopili a rovnako dobre zvládli aj úlohy.

V 2. podčasti s názvom **Rouen, une ville à découvrir = Rouen, mesto na spoznávanie** zvukový prepis rozhovoru dvoch novinárov o tomto meste mal za cieľ otestovať u žiakov porozumenie špecifických informácií formou tvrdení (A) *pravda*, (B) *nepravda*, (C) *nie je v texte*“. Zo šiestich úloh bola jedna položka veľmi ľahká a ostatných päť vyšlo ako stredne obťažných s vyššou mierou obťažnosti ako v 1. nahrávke (od 20,8 % – 58,3 %).

Najvyššiu uvedenú mieru obťažnosti dosiahla položka č. 12. Tvrdenie «*Tous les Rouennais sont fiers du monument commémoratif dédié à Jeanne d'Arc.*» = Všetci obyvatelia mesta Rouen sú hrdí na pamätník venovaný Jane z Arcu nie je pravdivé, ako to vyplýva z textu nahrávky: «*Je te propose (...) la place du Vieux-Marché où tu trouves l'église et le mémorial à Jeanne d'Arc achevés en 1978. L'architecture futuriste de ces deux monuments ne plaît pas à tout le monde. Certains y voient même un outrage à leur Jeanne brûlée vive à cette place.*» = Navrhujem ti (...) námestie Starého trhu, kde uvidíš kostol a pamätník Jany z Arcu, obe dokončené v r.1978. Futuristická architektúra týchto pamiatok sa nepáči všetkým. Niektorí ju vnímajú ako urážku ich Jany upálenej zaživa na tomto námestí. Dve výpovede **futuristická architektúra sa nepáči všetkým a vnímajú ju ako urážku ich Jany** sú nezlučiteľné s tvrdením o *hrdosti všetkých obyvateľov mesta na pamätník Jany z Arcu*.

Predpokladáme, že za touto mierou obťažnosti sa skrýva nepochopenie slova *urážka* = *outrage*. Vybranej téme zodpovedá otázka ÚFIČ č. 24 *Krajina, ktorej jazyk sa učím*.

3. podčasť býva tradične najnáročnejšia, nakoľko ide o globálne porozumenie nahrávky a následné dopĺňanie slov do resumé. Slová síce z nahrávky vyplývajú, ale doslovne sa s ňou nezhodujú a buď sú preformulované, alebo si kontext resumé žiada vhodné synonymá. Nasledujúci príklad je z položky č.15, ktorá dosiahla obťažnosť 91,7 % ako jedna z troch extrémne obťažných v teste.

Výrazu **décrocher** scolairement = poľaviť v štúdiu z 3. nahrávky zodpovedá v položke č.15 výraz **décrochage** scolaire = poľavenie v štúdiu. Tvorcovia okrem **décrochage** pripustili tiež doplnenie medzery vhodným synonymom, resp. slovom s podobným významom, napr. **échec/ désengagement/ résultat/ travail = neúspech/ demotivácia/ výsledok/ práca**, ako to potvrdzuje aj kľúč. Témou tejto nahrávky bol **Veľký návrat k internátu = Internat: le grand retour**, ktorá zo sociolingvistického hľadiska zodpovedá otázke ÚFIČ č. 16 *Mládež a jej svet*. Opäť zrejme neporozumenie slova **décrocher** scolairement malo za následok nielen extrémnu obťažnosť položky, ale aj vynechanosť 8,33 %. Pritom z nahrávky bolo evidentné, že ide o problém, ktorý je žiakom dôverne známy: *«En général, les élèves arrivent à l'internat vers treize – quatorze ans, quand ils commencent à se rebeller contre l'autorité parentale et à décrocher scolairement.»* = *Spravidla prichádzajú do internátu žiaci vo veku 13 – 14 rokov, keď začínajú rebelovať proti rodičovskej autorite a poľavovať v štúdiu*.

Táto ďalšia skúsenosť s neporozumením jedného slova, ktoré spôsobuje nepochopenie celej myšlienky, nás vedie k záveru, že žiaci majú medzery v odhade významu slov podľa ich lexikálneho základu a podľa ich postavenia v kontexte: lexiku buď spoľahlivo poznajú, alebo sa ňou v opačnom prípade vôbec nezaoberajú. V plnej miere to platí aj pre nasledujúce tri veľmi obťažné položky, ktoré si zasluhujú našu pozornosť.

Zo zvyšných šiestich položiek tri sa žiakom javili ako stredne obťažné (č. 14, 18 a 20 s obťažnosťou od 33,3 % do 77,1 %) a ďalšie tri boli veľmi obťažné (č. 16, 17 a 19 s mierou obťažnosti 81,3 % – 83,3 %).

V položke č. 16 bola veta z formálneho hľadiska zrozumiteľná aj bez doplnenia medzery: *«Désormais, il s'agit d'un accord (**commun/ collectif/ général/ mutuel/ concerté**) entre l'adolescent et les parents»* = *Odteraz je to dohoda (**spoločná/ kolektívna/ všeobecná/ vzájomná/ dohovorená**) medzi adolescentom a rodičmi*: Z hľadiska významu v nahrávke išlo o zdôraznenie, že na internáte majú záujem obe strany.

Túto myšlienku potvrdzuje aj ďalšia veta s úlohou č. 17: *«De leur côté, les adolescents ont aussi leurs propres (**raisons/ motifs/ motivations**) d'entrer à l'internat.»* = *Aj adolescenti majú*

svoje (**dôvody/ motívy/ motivácie**) ísť do *inténátu*. Spomínaná úloha dosiahla vo vynechanosti rekordnú mieru v teste, a to 12,5 %.

Ani položka č. **19** nebola podľa tvorcov testu veľmi obťažná. Myšlienke z nahrávky «*Il y a (...) aussi le rêve d'une vie en communauté (avec d'autres jeunes de leur âge) tel qu'ils imaginent en voyant des émissions comme la Star Académie.*» = *Je tu tiež sen o živote v spoločenstve (s inými mladými v ich veku), ako si ho predstavujú pri pozeraní relácie «Star Académie» zodpovedala v resumé veta* «*Comme les chanteurs de la Star Académie, ils souhaitent goûter à une vie (communautaire/ collective/ sociale/ libre/ meilleure).*» = *Ako speváci zo „Star Académie“ aj oni túžia skúsiť kolektívny/ spoločenský/ slobodný/ lepší život v komunite.*

Napriek vysokej náročnosti troch úloh tretej nahrávky z pohľadu štatistickej analýzy táto časť testu zaznamenala najmenej výkyvov v citlivosti položiek, teda najspôhlivejšie zmerala a odstupňovala výkonnosť žiakov. Opäť sa potvrdilo, že reliabilita testu je priamo úmerná náročnosti úloh.

3.2 Jazyk a jeho používanie

Porovnávajúc výsledky troch častí testu B2, konštatujeme, že v tomto školskom roku boli všetci žiaci úrovne B2 bez rozdielu typu školy najúspešnejší v Jazyku a jeho používaní, čiže v gramatike a lexike, kde dosiahli priemer 71,8 %. Stalo sa tak po prvýkrát, že v tejto časti testu žiaci vnímali veľa položiek ako veľmi ľahkých a extrémne ľahkých (16 zo 40), hoci hodnotenie úloh podľa špecifikačnej tabuľky predpokladalo pomer obťažných/veľmi obťažných položiek a veľmi ľahkých/extrémne ľahkých 32 : 8.

V **1. podčasti** overujeme lingvistickú kompetenciu žiakov v dvadsiatich položkách formou výberu zo štyroch možností. V texte nazvanom **Plus qu'une bourse d'études = Viac ako študijné štipendium** sme testovali **predložky** (v položkách č. 28, 29, 32, 36), **rôzne druhy zámen** (č. 25, 26, 34, 35, 38), **slovesá** (č. 23, 24, 27, 31, 37, 39, 40), **spojky** (č. 21) a **zhodu viacerých determinantov so substantívom** (č.22, 30, 33).

Ako vyplýva zo špecifikačnej tabuľky pre túto podčasť testu, okrem plánovanej extrémne ľahkej položky č. 28 (predložka *pour = pre*) všetky ostatné boli koncipované ako stredne obťažné. Sústredili sme sa v nich na oblasti, ktoré v predchádzajúcich rokoch spôsobovali nemalé problémy, a zistili sme, že táto tendencia sa vyplatila. Zo spomínaných dvadsiatich položiek polovica vyšla so strednou obťažnosťou (položky č. 22, 23, 24, 25, 26, 31, 34, 36, 39, 40). Z nich najvyššiu obťažnosť vyše 50 % zaznamenali položky č. 24, 26 a 34.

V položke č. **24** išlo o doplnenie prídavia minulého (v dávnominulom čase), ktoré sa vzhľadom na antepozíciu priameho predmetu zhodoval s ním v rode a v čísle: «*les maigres*

*économies qu'elle avait déposées» = malé úspory, ktoré uložila, (s distraktormi (A) **déposé**, (B) **déposés**, (C) **déposée**). Tento gramatický jav predstavoval najslabšie miesto v gramatickej príprave žiakov, nakoľko sa rovnaký problém zopakoval v produktívnej úlohe č. 53, ku ktorej sa dostaneme neskôr.*

Obsahom oboch ďalších vybraných položiek boli zámená. V položke č. **26** to bolo príslovkové zámeno: *«elle a retiré la quasi - totalité de ses économies et en a fait le don» = vybrala takmer všetky úspory a darovala ich (s distraktormi (A) **y**, (C) **l'**, (D) **les**). Niektorí žiaci siahli po distraktore (D), čo je syntaktický nezmysel, pretože **les a le don** sú dva rovnocenné, a nie zameniteľné priame predmety.*

V položke č. **34** bolo potrebné doplniť jednoduché vzťažné zámeno: *«Quelques jours plus tard, au moment où j'allais sortir...» = Niekoľko dní neskôr vo chvíli, v ktorej (ked') som mala vyjsť... (s distraktormi (A) **ou**, (C) **quand**, (D) **quant**). Vyššia miera obťažnosti (56,3 %) pri jednoduchom vzťažnom zámene napovedá, že tejto oblasti bude treba naďalej venovať zvýšenú pozornosť.*

Za zmienku stojí tiež položka č. **31** s prídavným prítomným, ktoré vo vete nahrádza vedľajšiu vetu prívlastkovú: *«J'ai raté d'un point les examens d'admission donnant droit à une bourse d'étude régulière.» = Jeden bod mi chýbal do úspešného zloženia prijímačiek, ktoré oprávňujú k poberaniu pravidelného štipendia (s distraktormi (B) **donné**, (C) **donner**, (D) **avoir donné**). Tento gramatický jav sme v špecifikačnej tabuľke zaradili do veľmi obťažných položiek vzhľadom na to, že v ústnej komunikácii je menej frekventovaný. Žiaci ho však zvládli ako stredne obťažnú úlohu s nízkou mierou obťažnosti (20,8%), čo je veľmi dobrý výsledok a ďalší dôkaz veľmi dobrej prípravy v oblasti gramatickej kompetencie maturantov na úrovni B2.*

V súvislosti s položkou č. **40** spomenieme problematiku merania citlivosti, čiže schopnosti rozlišovať výkonnosť žiakov. Obsahom tejto položky bolo sloveso **enseigner**, ktoré sa vo francúzštine viaže s predmetom v datíve, a nie s priamym predmetom ako v slovenčine *vyučovať niekoho, naučiť niekoho, ale tiež vstúpiť niekomu niečo*: *«Elle m'a enseigné le sens d'un geste merveilleux.» = Vstúpila mi zmysel úžasného gesta. (s distraktormi (A) **enseignée**, (C) **enseigner**, (D) **enseigne**). Pravdepodobne pre spomínanú interferenciu *enseigner à quelqu'un* v porovnaní s *vyučovať niekoho* rovnako mnohí výkonní, ako aj menej úspešní žiaci zvolili zlý distraktor (A), v dôsledku čoho citlivosť položky č. 40 bola nulová.*

Zvyšných deväť položiek bolo rozdelených medzi extrémne ľahké (č. 21 spojka - **comme blanchisseuse** = **ako práčka**, č. 27 neurčitok – *elle a voulu créer* = **chcela založiť**, č. 29 predložka – **aux États-Unis** = **v Spojených štátoch**, č. 32 predložka – **sans aide financière** = **bez finančnej pomoci**, č. 33 determinant – *à mon rêve* = **môjmu snu**) a veľmi ľahké (č. 30

determinant – À **cette** époque = V **tej** dobe, č. 35 vzťažné zámeno – **qui** partait = **ktorá** odchádzala, č. 37 kondicionál minulý – **on aurait dit** = **malo by sa povedať**, č. 38 privlastňovacie zámeno – **ma famille est devenue la sienne** = **moja rodina sa stala jej rodinou**).

Námet analyzovaného textu o humanizme a veľkorysosti zapadá do tematického okruhu zadania pre ÚFIČ MS č. 10 – *Vzťahy medzi ľuďmi*.

Predmetom **2. podčasti** s názvom **Un sujet d'actualité = Aktuálna téma** bola lexika. Obsahovala 10 položiek, ktoré navodzovali úlohy s krátkou odpoveďou. Nie sú to však typicky produktívne úlohy, ako napríklad slová na doplňovanie v častiach počúvanie a čítanie s porozumením, nakoľko žiaci neprodujú, ale používajú náročnejšiu aplikáciu a k tejto myšlienkovkej operácii vyberajú vhodné slovo z 20 ponúknutých. Témou trvalo udržateľného rozvoja na Zemi text zodpovedal otázke ÚFIČ MS č. 11 – *Človek a príroda*.

Pri výbere slov na doplnenie musia tvorcovia striktné dbať na to, aby nebolo možné jednu lexikálnu jednotku doplniť do viacerých medzier, prípadne aby nedošlo k ich zameniteľnosti. Ďalej treba dávať pozor na determinant, ktorý sa vo francúzštine pod vplyvom substantíva alebo adjektíva začínajúceho sa na **samohlásku** alebo **nemé h** mení, napríklad z **le/la** na **l'** alebo zo **ce** na **cet**.

Spomínaná situácia môže paradoxne znamenať pre žiakov určitú výhodu, ako sa to ukázalo v prípade položiek č. **43** a **48**. Prvá zaznamenala obťažnosť 10,4 % a druhá dokonca nulovú obťažnosť a nulovú citlivosť, pretože všetci túto položku vyriešili na 100 %. Pre medzeru v prvom i druhom prípade mali žiaci k dispozícii dve substantíva na samohlásku – **idée** (ž. r.) a **aspect** (m. r.).

Položka č. **43**: *pourquoi l'idée correcte du développement durable ne se pratique pas* a položka č. **48**: *il ne faut pas oublier non plus l'aspect social*. Logicky podľa princípu gramatickej zhody s nasledujúcim adjektívom a podľa zmyslu si v oboch prípadoch vybrali vhodné možnosti:

Preklad č. **43** = *prečo sa správna myšlienka trvalého rozvoja nerealizuje*.

Preklad č. **48** = *netreba zabúdať ani na sociálny aspekt*. Pri zaradení ďalšieho substantíva mužského rodu na samohlásku (napr. *asile* alebo *ascète*) ako distraktora by druhá položka bola pravdepodobne zaznamenala väčšiu obťažnosť a vyššiu citlivosť.

Z ostatných položiek päť bolo stredne obťažných (č. 42 – *compromettre* = *ohroziť*, 46 – *naturel* = *prirodený*, 47 – *ressources* = *zdroje*, 49 – *tendance* = *tendencia*, 50 – *environnemental* = *enviromentálny*) a tri veľmi ľahké (41 – *officielle* = *oficiálna*, 44 – *longtemps* = *dlho*, 45 – *limites* = *obmedzenia*).

3. podčasť gramatiky patrí spravidla k najnáročnejším v teste. 10 položiek, z ktorých sa skladá, zodpovedajú úlohám s krátkou odpoveďou. Tieto produktívne úlohy sú zamerané na určenie slovesných tvarov v súvislom texte a na ich správny pravopisný prepis. Oproti predchádzajúcim obdobiam sme neurčitky namiesto do banky umiestnili priamo do viet a túto výhodu žiakov sme mohli kompenzovať rôznorodejšími požiadavkami. Témou príslušného textu ***L'ingrédient secret de Marthe = Tajná Martina ingrediencia*** bola láska k rodine, ktorá opäť súvisí s otázkou ÚFIČ č. 10 *Vzťahy medzi ľuďmi*.

Žiaci mali správne určiť a napísať nasledovné slovesné tvary: *príčastie minulé v sg. a ž. r.; kondicionál minulé, dávnominulé čas (pluskvamperfektum)*, ktorého príchastie sa zhoduje s *anteponovaným priamym predmetom v ž. r.; konjunktív prítomný; dvakrát imperfektum; prechodník; infinitív minulé, infinitív prítomný a imperatív*. Väčšinu tvorili slovesá 1.slovesnej triedy (pravidelné): *placer = umiestniť, remarquer = spozorovať, donner = dať, soulever = zdvihnúť, déplier = rozvinúť, ajouter = pridať* a ostatné boli nepravidelné, ale veľmi často používané: *prendre = vziať, savoir = vedieť, faire = robiť, lire = čítať*.

Podľa predpokladu si žiaci najlepšie poradili s veľmi ľahkou položkou č.59, v ktorej neurčitok nebolo potrebné upravovať, lebo nasledoval po modálnom slovese: *il put lire = mohol čítať*. Z ostatných deviatich osem bolo stredne obťažných s obťažnosťou od 31,3 % - 72,9 %, a to č. 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58 a 60.

Zaujalo nás, že z uvedených položiek žiaci za najproblémovejšiu pokladali úlohu č. **54**, do ktorej bolo treba doplniť konjunktív prítomný. Pritom vo vete bolo iné sloveso v rovnakom spôsobe a čase, ale nie nepravidelné ako daný neurčitok: *«Elle avait peur que Ben (...) ne prenne la boîte et ne répande son précieux contenu.» = Bála sa, že Ben zoberie dózu a vysype jej vzácny obsah*.

Už vyššie bola zmienka o slabo zvládnutom gramatickom jave tohto súboru žiakov, ktorí preukázali slušnú úroveň vedomostí: išlo o *zhodu príchastia minulého s anteponovaným priamym predmetom*. Citovaný jav sa zopakoval aj v prípade položky č. **53**, ktorá vyšla ako veľmi obťažná s mierou obťažnosti 83,3 %: *«Elle contenait (...) une herbe secrète que sa mère lui avait donnée.» = Obsahovala tajnú bylinku, ktorú jej dala mama*.

Vynechanosť v riešení úloh sa prejavila sporadicky vo všetkých troch podčasťach, a to v ôsmich položkách v rozmedzí 2,08 % – 4,17 %. Z položiek, o ktorých bola osobitná zmienka, sú to č. 26 (52,1 % obťažnosti) a č. 43 (10,4 % obťažnosti). Ani v ostatných prípadoch nejde o veľmi obťažné položky, ale ani o významné percento vynechanosti.

3.3 Čítanie s porozumením

overuje kompetenciu žiakov pochopiť text globálne či detailne, alebo vybrať z neho kľúčové, resp. špecifické informácie. Cieľom **1. podčasti** je vystihnúť hlavnú myšlienku v siedmich krátkych správach a priradiť k nim podľa zmyslu jeden z desiatich titulov. Témy krátkych správ sú rôznorodé: *zdravé stravovanie, turistika, zamestnanie pre seniorov, nezvyčajný chirurgický zákrok, blahodarné účinky čaju, ohrozená biodiverzita a význam školských známok*.

Tvorcovia testu predpokladali, že témy a ponúkaný výber odpovedí spĺňajú kritériá stredne obťažných položiek, dokonca položku č. 63 zaradili medzi veľmi obťažné pre neobvyklú lexiku *o dôchodcoch a za akých podmienok dochádza k súbehu ich dôchodku a platu*. Pre žiakov však predstavovala obťažnosť pod 10 %, čo opäť potvrdzuje kvalitu testovaného súboru. Zo siedmich položiek jedna vyšla ako stredne obťažná (č. 61), jedna ako veľmi ľahká (č. 62) a ostatných päť ako extrémne ľahké (č. 63, 64, 65, 66, 67), dokonca položka č. 66 o účinkoch čaju na ľudský organizmus vykazovala nulovú obťažnosť.

2. podčasť pod názvom *Dur, dur d'être écologiste au quotidien = Je t'asché být ekológom v každodennom živote* pojednáva o praktickej stránke ochrany životného prostredia. Téma zodpovedá otázke ÚFIČ č. 11 *Človek a príroda*. Náročný text s početnými technickými termínmi, napr. *dégivrer le frigidaire = odmraziť chladničku, la fonte des glaciers = topenie ľadovcov, le tri sélectif = triedenie odpadu, produits recyclables = recyklovateľné výrobky, la vaisselle jetable biodégradable = jednorazový biologicky rozložiteľný riad, émetteur de gaz carbonique = znečisťovateľ ovzdušia oxidom uhličitým*, atď. opäť zvládli žiaci na veľmi dobrej úrovni, čo je neklamným znakom, že mladým otázky ochrany životného prostredia nie sú ľahostajné. Cieľom tejto podčasti je potvrdiť alebo vyvrátiť šesť výpovedí a zároveň určiť, na ktorý odsek sa konkrétna informácia vzťahuje. Zo šiestich položiek dve boli extrémne ľahké (č. 68, 72) a štyri sa žiakom javili ako stredne obťažné (č. 69, 70, 71, 73) s mierou obťažnosti od 29,2 % do 54,2 %. V prípade týchto šiestich úloh s výberom odpovede sa špecifikačná tabuľka úplne zhoduje s výsledkami testu.

Najobťažnejšou sa stala položka č. **71**, ktorá obsahuje nasledujúce tvrdenie: *«Pour le consommateur écologique, il est désormais possible d'avoir toutes les informations sur le produit qui l'intéresse.» = Ekologický konzument má odteraz možnosť získať všetky informácie o výrobku, ktorý ho zaujíma*. V texte korešponduje s informáciou v odseku (d): *«Pour évaluer si un produit a ou non un fort impact sur l'environnement, il faut prendre en compte toutes les étapes de son existence: (...). Et (...) cela nécessite une information qui n'est pas toujours disponible.» = Na posúdenie, či výrobok má alebo nie vážny dopad na životné prostredie, treba brať do úvahy všetky etapy jeho existencie (...). A (...) toto si vyžaduje informáciu, ktorá nie je vždy k dispozícii*. Podľa obsahu danej informácie je tvrdenie

(*nepravdivé*) dostatočne transparentné a miera citlivosti 77,8 % naznačuje, že položka má vysokú rozlišovaciu schopnosť vo výkonnosti testovaného súboru.

3. podčasť Čítania s porozumením je náročnosťou porovnateľná s 3. podčasťou Počúvania s porozumením. V oboch prípadoch ide o dopĺňanie slov do resumé, čiže o produktívne úlohy s krátkou odpoveďou, ktoré si vyžadujú zložitejšie myšlienkové operácie a tvorivý prístup. Hoci pri čítaní má žiak situáciu uľahčenú tým, že sa k východiskovému textu môže viackrát vrátiť, z troch extrémne obťažných položiek v teste sa až dve vyskytli práve v tejto podčasti.

Túto podčasť tvoril mierne upravený literárny úryvok od francúzskej spisovateľky menom Anna Gavalda, s ktorou sa žiaci bližšie oboznámili prostredníctvom 1. nahrávky testu. Názov textu je **Extrait d'un dialogue entre Camille (...) et Franck (...) = Úryvok z rozhovoru Kamily (...) a Franka (...)**, v ktorom začínajúca maliarka a kuchár hovoria o intelektuáloch. Kuchár vníma intelektuálov ako rojkov, ktorí sú bezstarostní a nemajú predstavu o tom, ako musia jednoduchí ľudia bojovať o prežitie. Začínajúca maliarka charakterizuje intelektuálov ako ľudí, ktorým nejde o prejav fyzickej sily ani o hmotné bohatstvo. Zdôrazňuje ich lásku ku vzdelávaniu, túžbu pochopiť svet a citové prejavy. Ich nástrojmi sú neškodné predmety ako kniha, gitara, ceruzka alebo fotoaparát, ale napríklad diktátori vedia, že si ušetria mnoho problémov, ak im ich vytrhnú z rúk, a tak im znemožnia pracovať.

Očakávaná tvorcov testu, že zo siedmich položiek 3. podčasti dve vyjdú ako veľmi ľahké (č. 75, 78) a ostatných päť ako stredne obťažné (č. 74, 76, 77, 79, 80), sa nenaplnili. Položky č. 74, 75, 76, 78 pokladali žiaci za stredne obťažné, položka č. 77 bola pre nich veľmi obťažná a ďalšie č. 79 a 80 boli dokonca extrémne obťažné. V dôsledku únavy žiakov alebo malej časovej rezervy sa stáva, že dve posledné položky vykazujú neriešenosť. V prípade tohto konkrétneho resumé sa neriešenosť prejavila až v piatich záverečných úlohách v rozmedzí 6,25 % - 10,42 %, čo nie je dobrý výsledok pre súbor, ktorý v predchádzajúcich fázach testu niekoľkokrát príjemne prekvapil.

Podľa nášho názoru hlavná príčina daného neúspechu žiakov tkvie v ich slabej pripravenosti na tento druh cvičenia, ktoré si vyžaduje asociovať myšlienky úryvku a zhrňujúceho textu a doplniť medzery vhodnou lexikou. Pritom snahou tvorcov je, aby okolie medzery logicky evokovalo príslušné slovo a aby sa uplatnili viaceré slovné druhy. V tomto resumé to boli *2 substantíva, 2 adjektíva, 2 slovesá a 1 príslovka spôsobiť*.

Dva príklady na spájanie myšlienok, ktoré obsahovo súvisia v ukážke a v resumé:

1. Votre dialogue reflète une certaine légèreté et insouciance (...). Bref, vous avez la tête entièrement dans les nuages tandis que moi, je dois avoir les deux pieds sur terre./ Frank

pense que ces personnes ont une vie (75 – facile/ aisée/ agréable/ rêvée/ idéale/ insouciant).

V preklade: *Váš dialóg prezrádza určitú ľahkosť a bezstarostnosť (...). Skrátka máte hlavu úplne v oblakoch, zatiaľ čo ja musím stáť oboma nohami pevne na zemi./ Frank si myslí, že tieto osoby majú (75 – ľahký/ hmotne zabezpečený/ príjemný/ vysnívaný/ ideálny/ bezstarostný) život.*

2. (...) *vous n'avez aucune idée de la vie comment il faut se battre pour survivre/ les intellectuels sont totalement (77 – coupés/ déconnectés/ exclus/ éloignés/ séparés) de la réalité... (ils) ne sont pas obligés de (76 – gagner) leur vie aussi durement que lui, le cuisinier...*

Preklad: (...) *nemáte žiadnu predstavu o živote, ako treba bojovať o prežitie/ intelektuáli sú úplne (77 – odtrhnutí/ odpojení/ odlúčení/ vzdialení/ oddelení) od života... (...) nie sú nútení (76 – zarábať si) na živobytie tak tvrdo ako on kuchár...*

Pozornosť si zasluhujú tiež extrémne obťažné položky. V č. 79 bolo treba doplniť do známeho frazeologizmu **culture générale** = všeobecné **vzdelanie**. V č. 80 išlo o nasledovný kontrast: (...) *ils sont performants intellectuellement (...) et non pas forts **physiquement** par leurs muscles = oni sú zdatní intelektuálne, a nie silní **fyzicky** svojimi svalmi.*

Analyzovaná literárna ukážka bola po obsahovej i formálnej stránke dostupná súboru žiakov úroveň B2. Okrem spomínanej slabšej pripravenosti testovaných žiakov na tento druh cvičenia mohla k problému extrémne obťažných položiek prispieť aj ich nedostatočná čitateľská vnímavosť.

K úspešnejšiemu zvládnutiu spomínaných náročných úloh by dopomohlo žiakom tiež zautomatizovanie rýchleho čítania, ktoré im umožní využiť výhodu viacnásobného čítania ukážky i resumé. Netreba zabúdať ani na to, že tieto úlohy preverujú tiež celkovú pohotovosť v používaní známej slovnej zásoby, ako aj v odvodzovaní slov v rámci slovných čeľadí.

Z hľadiska spoľahlivosti meracieho nástroja sa potvrdilo, že obťažnejšie položky citlivejšie rozlíšia žiakov podľa ich výkonnosti. Položka č. 74 dokonca dosiahla až ideálnu 100 % citlivosť, keď do výrazu *tenir une ...* bolo treba doplniť (**conversation/ discussion**).

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

PFIČ MS hodnotia jednotlivé školy, ktoré následne zasielajú údaje o výsledkoch svojich žiakov do NÚCEMu. Z počtu 100 žiakov testovaného súboru máme k dispozícii 98 výsledkov, čo predstavuje 98 %. Najnižšiu dosiahnutú úspešnosť 55 % zaznamenali dvaja žiaci, väčšina prác zaznamenala až 95 % úspešnosť.

V školskom roku 2009/2010 boli po prvýkrát vo všetkých cudzích jazykoch navrhnuté tri rovnaké zadania, samozrejme, s odstupňovanou mierou obťažnosti. Z nich vylosovaná téma znela *Oslava mojich narodenín*, ku ktorej bolo 5 bodov s hlavnými myšlienkami na rozpracovanie. Kým na úrovni B1 žiaci mali pozývací list s uvedením miesta, času a programu oslavy, ako aj s potvrdením účasti, na úrovni B2 písali žiadosť riaditeľovi domu kultúry o možnosť usporiadať večierok s popisom programu a s prísľubom, že za odplatu dobrovoľne odpracujú hodiny v prospech tejto inštitúcie.

PFIČ na úrovni B2 obsahuje 200 – 220 slov a hodnotia sa nasledovné kritériá:

- obsah textu: informácie ku všetkým bodom majú byť podrobne a jasne vyjadrené,
- členenie a stavba textu: dodržanie požadovaného žánru a logické členenie myšlienok do odsekov,
- správne používanie jazykových štruktúr v celom texte,
- slovná zásoba primeraná téme, vhodne použitá a bohatá.

Tieto kritériá sú podľa výkonnosti žiakov v rozmedzí od maximálnych 5 bodov k nule.

Komplexne rozpracované kritériá hodnotenia PFIČ MS sú v internom dokumente NÚCEMu

Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti MS.

U gymnazistov úspešnosť v jednotlivých kritériách je nasledovná:

Úspešnosť v obsahu textu:	91,6 %
Úspešnosť v členení a stavbe textu:	91,4 %
Úspešnosť v gramatike	78,8 %
Úspešnosť v slovnej zásobe:	86,5 %
Celková úspešnosť:	87,1 %

V porovnaní s priemernou úspešnosťou EČ MS u gymnazistov ide o 22 % rozdiel v prospech všeobecnej písomnej interakcie a u žiakov SOŠ je tento rozdiel ešte výraznejší v pomere EČ MS : PFIČ = 49,4 : 80,0 %. Samozrejme, pri PFIČ treba okrem všeobecných kritérií brať do úvahy individuálny pohľad hodnotiteľov na jednotlivých školách, v dôsledku čoho toto hodnotenie korešponduje viac s ÚFIČ MS ako s EČ MS.

Záver

Hlavným cieľom testu je, aby spoľahlivo zmeral vedomosti a kompetencie testovaného súboru žiakov. Z tohto dôvodu štatistickí odporúčajú, aby väčšina položiek bola so strednou obťažnosťou. V porovnaní s objednávkou v teste B2 sa vyskytuje viac ľahkých položiek, ako sa pôvodne predpokladalo. Po sčítaní extrémne ľahkých a veľmi ľahkých položiek dávajú pomer 26 : 18. V kategórii stredne obťažných položiek je tento pomer 46 : 55. Najmenší rozdiel sme zistili vo veľmi obťažných položkách, ale z ôsmich v teste (v porovnaní so siedmimi v objednávke) sú 3 s extrémnou obťažnosťou. Dosiahnuté výsledky žiakov svedčia o veľmi dobre pripravenom súbore.

V 3. kapitole sme poukázali na zhodu v očakávaniach tvorcov s výsledkami testovaného súboru i na rozdiely. Zistili sme, že maturanti majú dobré vedomosti, ale nedokážu ich vždy tvorivo aplikovať pri odhade neznámych slov. Hoci gramatika bola najúspešnejšou súčasťou testu, niektoré upozornenia z minulých rokov zostávajú v platnosti.

Pre počúvanie s porozumením platí, že je to najkomplexnejšia testovaná kompetencia, a tak je potrebné naďalej vychovávať aktívnych poslucháčov, ktorí sa podľa požiadaviek sústredia na celkové porozumenie vypočutého textu, alebo na kľúčové, prípadne špecifické informácie. Ťažisko nadobúdania tejto kompetencie je na vyučovacích hodinách, ale odporúčame motivovať žiakov na počúvanie vo francúzskom jazyku aj mimo vyučovania. V období nebývalých možností kontaktov s francúzskym jazykom prostredníctvom elektronických médií by to nemal byť problém.

Výsledky žiakov jazykovej úrovne B2 v gramatike sú dôkazom, že v tejto oblasti sa na školách veľa urobilo. Zostáva naďalej úloha venovať pozornosť slovesám, ich predmetovým väzbám a najmä *zhode prídavia minulého s anteponovaným predmetom*. Ďalej všetkým druhom zámen, najmä neurčitým, opytovacím a vzťahným, ako aj predložkám, pretože tieto majú významnú funkciu pri tvorbe výrazov ako odporúčaných lexikálnych celkov pri rozširovaní slovnej zásoby.

Čítanie s porozumením je jazyková kompetencia, v ktorej by sa mali žiaci zdokonaľovať najmä individuálne v mimovyučovacom čase. Len takto nadobudnú schopnosť rýchleho čítania, ktoré je nevyhnutnou súčasťou úspešnej prípravy na EČ MS. Tomuto účelu môže poslúžiť rovnako edícia ľahkého čítania ľubovoľne zvoleného literárneho žánru, vrátane komiksov, ako aj dlhšie články populárno-vedeckého či spoločenského charakteru. Doplnené o dotazníky k obsahu a forme prečítaného významne pomôžu žiakom pri práci na resumé.

Ostáva otázka, čo môžeme urobiť na eliminovanie problému odhadovať slová v kontexte. Ponúka sa návrh zatraktívnenia východiskových článkov a hľadania iných možností vyjadrenia kľúčových myšlienok v nich pomocou synonymým alebo odvodených slov. Rovnako poslúžia aj cielené cvičenia zamerané na synonymické vyjadrenia myšlienok. Podľa našej mienky sa netreba báť ani zábavných foriem učenia, hádaniek, doplňovačiek, ktoré nenúteným spôsobom rozširujú slovnú zásobu i vedomosti o tvorení a odvodzovaní slov.

Keď sa žiaci naučia rýchlejšie vnímať súvislý text a rozumieť neznámym slovám podľa kontextu, budú pohotovejší a pripravenejší na riešenie náročných produktívnych úloh v teste.

Použitá literatúra

1. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2006
2. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B1. ŠPÚ: Bratislava 2008
3. Juščáková, Z.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z francúzskeho jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2010
4. Fanová, A.: Interpretácia a hodnotenie výsledkov testu z francúzskeho jazyka úroveň A, B, C. NÚCEM: Bratislava 2008
5. Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre maturitu 2010. Interný dokument. NÚCEM: Bratislava 2009
6. Maturita 2009, Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, cudzie jazyky. Interný dokument. NÚCEM: Bratislava 2009
7. Dolez, C., Pons, S.: Alter ego B2, Hachette Livre: Paris 2007
8. Mialaret, G.: La Psychopédagogie. Presses Universitaires de France: 2004
9. Sabbah, H.: Le Résumé. Hatier: Paris 1991
10. Tagliante, C.: La classe de langue. CLE international: Paris 1994
11. Un Cadre Européen Commun de Références pour les Langues. Conseil de l'Europe: 2000

